

REFORMA LABORAL DE 2012. DEU ANYS DE TEMPORALITAT I SALARIS MÉS BAIXOS

Deu anys de la convalidació en el Congrés de la Reforma Laboral de 2010, que va abaratir l'acomiadament, va elevar la temporalitat i no va millorar ni l'ocupació ni els salaris.

El dia 9 de setembre es complien els deu anys de la primera reforma laboral de la crisi. Exactament, una dècada de la convalidació per part del Congrés del RD 10/2010 de mesures urgents per la reforma del mercat de treball. El Govern de Zapatero va justificar llavors la seva necessitat pel context de crisi econòmica, increment del dèficit, preocupació per la baixada de capacitat econòmica, caiguda dels ingressos i l'increment de l'atur, que en els últims dos anys havia crescut en quasi dos milions i mig de persones, situant la taxa d'atur en el 20%.

El secretari general de la USO, Joaquín Pérez, analitza els efectes negatius contra els quals el nostre sindicat ja es va mobilitzar llavors, i posa en evidència que no va aconseguir, amb les retallades, reactivar l'ocupació. Només l'evolució de la pròpia economia va acabar per crear de nou llocs de treball de pitjor qualitat que els destruïts.

REFORMA LABORAL DE 2010: DEVALUACIÓ DE L'OCUPACIÓ EN QUANTITAT I QUALITAT

La reforma Laboral de 2010 es denomina amb l'eufemisme de "correcció del model laboral". I es ven com l'eina per fomentar la creació d'ocupació i millora de l'ocupabilitat; incrementar la capacitat productiva; reduir la temporalitat (era llavors un terç de les persones treballadores); i fer més forta la nostra economia amb un control de la despesa pressupostària i un equilibri del dèficit. No obstant, es va traduir en una devaluació de la quantitat i qualitat de l'ocupació; desregularització; devaluació salarial; i un increment notable de la dualitat laboral.

Un fracàs del Govern i també del Diàleg Social que, en els anys anteriors, havia donat per bones diferents mesures i van firmar inútils Acords per l'Ocupació i la Negociació Col·lectiva. Figures que no van estar a l'altura de la responsabilitat i de les circumstàncies: més de 4,5 milions d'aturats. Els sindicats del Diàleg Social van ser part inactiva, en comptes de combativa, de les polítiques que s'havien anat succeint. Un Diàleg Social que preocupa que el tercer sindicat d'Espanya, USO, no aparegués.

VAGA GENERAL DE 2010 CONVOCADA PER LA USO

La USO es va oposar frontalment en el seu moment a la Reforma Laboral. El nostre sindicat va convocar una vaga general que no va aconseguir fer-la caure, però que almenys va inquietar al Govern que hi havia escollint el camí de tractar de millorar els números a tota costa, per damunt de les persones i la dignitat de l'ocupació.

El sindicat USO va estar ferm en contra de les il·lusòries teories que sustentaven unes mesures que, a més a més de ser injustes, evidenciaven una incapacitat manifesta d'ecòmetre la situació amb eficàcia. A la USO estàvem segurs que no serviria per millorar l'economia, ni la competitivitat de les nostres empreses, ni de l'ocupació, ni la vida de la gent, sinó tot el contrari.

Un cop baix als treballadors i treballadores, emparada en una crisi que el Govern va obviar i ignorar en el seu primer tram, i que pensava que anava a solucionar de forma màgica a costa de devaluar l'ocupació (acomiarar més fàcilment i barat), i d'incentivar i bonificar quantiosament a les empreses.

Davant a aquestes propostes, el sindicat va posar damunt de la taula la necessitat de potenciar un nou model de creixement sostenible, productiu i redistributiu, amb l'ocupació de qualitat per bandera, amb mesures concretes en l'àmbit econòmic, social i laboral.

FACILITAR I ABARATIR L'ACOMIADAMENT GRÀCIES A LA REFORMA LABORAL

No obstant, la reforma Laboral va introduir l'acomiadament de persones treballadores per causes econòmiques amb 20 dies d'indemnització quant les empreses tinguessin pèrdues. Però també quant privessin tenir-les i, inclús, davant una persistent caiguda d'ingressos. Es va habilitar la reducció de les jornades pels mateixos motius i es va facilitar l'acomiadament per absentisme se superava el 2,5%.

La Reforma Laboral del 2010 ja va obrir la possibilitat de no aplicar el règim salarial del conveni corresponent mitjançant el despenjament. A més a més, va generalitzar el ja existent contracte de foment de l'ocupació, al que li corresponia una indemnització per extinció de 33 dies per any treballat. Les noves mesures estableixen un major control sobre els "aturats sospitosos de falta de voluntarietat d'accedir a una ocupació" mitjançant els cursos del SEPE.

La nova legislació laboral va potenciar el paper de les seccions sindicals davant els comitès d'empresa escollits democràticament per les persones treballadores en els centres de treball. Així, es donaven noves prebendes als sindicats més representatius, amb la possibilitat d'acordar noves unitats de negociació. Redueix així mateix el preavís

dels acomiadaments individuals amb causa i castrava la nul·litat en cas de qüestions formals.

I, se suprimien diverses limitacions i prohibicions a empreses de treball temporal (ETT) com a suposada solució a una incapacitat dels serveis públics que no es volia resoldre. És poder per les ETT que pel SEPE.

LA POSTERIOR JUDICIALITZACIÓ DE LA REFORMA LABORAL

Lamentablement, tot el món va quedar retratat en aquell moment i immediatament després, amb el que es venia a venir: una pujada impositiva de l'IVA i la reforma de les pensions acordada amb els sindicats més representatius pocs mesos després; amb un enduriment per l'accés a les mateixes i retallades importants en les prestacions de futur. La USO va confrontar com organització les dues mesures. En aquesta ocasió, molt més sols, mentre altres les reubicaven i miraven cap un altre costat.

Després, va venir la batalla sindical en les empreses, la interpretació dels jutges i l'Autoritat Laboral, la falta d'aplicació i, una mica més endavant, una altra volta amb la Reforma Laboral del 2012. En aquesta es va voler sustentar en l'empoderament de la crisi del 2008, i ja la va executar el Govern.

Les dues reformes, a més a més de ser injustes i proposar una utilització de treball pervertida, només han evidenciat una cosa: que precaritzar l'ocupació no és la solució. Encara que a vegades pugui millorar els números en torcejar-ho, o incrementar la temporalitat i el volum de contractació. És l'activitat econòmica, sustentada en l'ocupació estable i salaris decents, la que genera llocs de treball millora i fa prospera a la societat i l'economia.

Es necessita una ocupació que es mantingui per si mateixa i dinamitzi l'activitat econòmica; que no depengui tant de l'exterior, en sintonia amb la nostra realitat empresarial i el nostre mercat de treball. Una ocupació que aposti per la indústria i que inverteixi en llocs de treball en educació, formació professional i capacitació digital; en sanitat i atenció social; que dinamitzi-les feines tecnològiques, l'atenció administrativa pública eficient i la investigació científica. Una feina que aposti per la gent i la societat el primer.

LA REFORMA LABORAL DEL 2010, EN DADES: EFECTES SOBRE L'OCUPACIÓ UNA DÈCADA DESPRÉS

En aquest context, el Gabinet d'Estudis de la USO ha realitzat un informe comparatiu entre la situació d'ocupació fa 10 anys i avui, tenint en compte la situació prèvia a l'arribada de la covid-19 i l'estrictament actual.

“De 2010 i 2013 va caure fortament l'afiliació a la Seguretat Social. I ho va fer més en les dues reformes de 2010 i 2012, que en els seus successius, 2011 i 2013 respectivament. Això reforça la nostra idea que empobrir les condicions laborals i abaratir l'acomiadament no crea ocupació. L'ocupació es crea quan hi ha activitat econòmica, les empreses no contracten perquè puguin acomiadar, sinó que contracten quant de veritat creuen que es pot treballar. Per això, els esforços legislatius per dinamitzar el mercat laboral van portar una direcció errònia: havien d'haver-se orientat a potenciar l'activitat econòmica, que és la que si necessitarà més persones treballadores”, defineix Joaquín Pérez, secretari general de la USO.

L'afiliació a la Seguretat Social no va tornar als nivells de 2010 fins al 2016, i va ser a partir de llavors quant va començar a guanyar cotitzants a tenor de milió anual fins al cop de la pandèmia del coronavirus, que ens ha tornat a agost de 2018. No obstant, aquestes dades d'afiliació són enganyoses.

“S'han recuperat cotitzants, però no s'han generat llocs de treball de qualitat. Hi ha molts més traços d'ocupació però no tantes feines. Mirant les jornades complertes efectivament treballades, no va ser fins al 2018 quan es va recuperar el nivell d'ocupació de 2010. Mentre que el 2019 hi havia 1,6 milions de cotitzants més, en realitat només hi havia 530.000 noves jornades completes” analitza Joaquín Pérez.

322 CONTRACTES FIRMATS PER SUMAR CADA JORNADA COMPLERTA

Sense tenir en compte el cop d'aquests mesos, per arribar a una situació tot just de mig milió de jornades completes noves en una dècada, la “de la recuperació”, s'ha firmat 172 milions de contractes; és a dir, 322 contractes per cada jornada completa.

“ A més a més d'abaratir l'acomiadament, la reforma de 2010 i la seva hereva van precaritzar el treball, que es va fer cada cop més temporal. Entre altres mesures, li van donar més poder a les ETT en detriment de les tasques del SEPE, fomentant agències de col·locació que només ofereixen treballs temporals. El resultat és que a Espanya hi ha una taxa de temporalitat d'un 8% superior als països del nostre entorn. En aquests deu anys, el percentatge de contractes indefinits firmats no arriba al 9%, i les pitjors xifres es van donar precisament a l'any següent de cada reforma, amb el 7,7% de contractes indefinits sobre el total”, recorda el secretari general.

LA SITUACIÓ ACTUAL I LA NECESSÀRIA CONTRAREFORMA

Totes aquestes dades s'han vist agreujades si, en lloc del 2019, ho comparem amb l'efecte de la pandèmia en la qual estem immersos. "Hi ha una ensenyança que ha de quedar-li clara al Govern i als que vinguin darrere: retallar drets i abaratir acomiadaments no crea ocupació. Per tant, esperem que no caiguin en la temptació de mantenir o ampliar tant doloroses com inútils. El que en el seu dia van dir, amb molta sorna," la correcció del mercat laboral", ha de ser avui "correcció dels atacs i contrareforma laboral". S'ha de reconstruir la legislació laboral amb garanties per les persones i fomentar l'ocupació amb polítiques econòmiques efectives, no contractives", demana Joaquín Pérez.

L'altre gran error del plantejament de la recuperació és" la baixada salarial en termes de poder adquisitiu. Els salaris van començar a recuperar el seu valor en aquesta dècada de crisi no per les pujades, sinó quan la inflació es va estancar. Els Acords per la Negociació Col·lectiva han sigut un circ sense més afectes que la foto de la firma, igual que ho està sent el procés actual per ampliar els ERTOS per covid, el paperot d'anunciar que el Diàleg Social es reuneix per acordar que va reunir-se és un insult per a totes les persones treballadores i petits empresaris que no saben què serà de la seva vida en tres setmanes", recrimina el secretari general de la USO.